

Alliantie Financiële Prikkels voor klimaatadaptatie

Beknopt verslag bijeenkomst - Slotbijeenkomst

8 juni 2021, Online via MS Teams

1. Welkom en opening

De vergadering begint met een terugblik op de Alliantie Financiële Prikkels en de context waarbinnen ze ontstaan is. In deze slotbijeenkomst van de Alliantie focussen we op het ophalen en consolideren van lessen en aanbevelingen uit de werkgroepen en de pilots. De resultaten van de pilots en lessen en aanbevelingen van de werkgroepen zullen worden aangeboden aan de Stuurgroep DPRA.

We beginnen met een korte reflectie op waar we stonden in 2019, waar we nu staan en wat eenieders ambitie is (barometer).

2. Werkgroep Beslisondersteuning

Eindresultaat van de werkgroep

Het eindproduct van de werkgroep beslisondersteuning wordt gepresenteerd. De *Beleidsmixer* biedt structuur aan de beslissingen en keuzes die nodig zijn om tot financiële prikkels voor klimaatadaptatie te komen. Bij iedere stap wordt verwezen naar reeds bestaande tools en tools die ontwikkeld zijn binnen de Alliantie. Het opgemaakte document wordt aangeboden om het beschikbaar te stellen via het kennisportaal.

Lessen

We kwamen tot de volgende lessen rond beslisondersteuning (in volgorde van prioriteit uit het overleg):

1. Sommige financiële prikkels (bv. subsidies) zijn flexibeler / makkelijker om te keren dan andere (bv. duurzame rioolheffing). Voor klimaatadaptatie is het belangrijk om steeds flexibel bij te kunnen sturen.
2. Een gemotiveerde bestuurlijk trekker is nodig om klimaatadaptatie op de agenda te krijgen en te houden.
3. Om bestuurders mee te krijgen helpt het om op tijd met ze in gesprek te gaan, en te luisteren naar de politieke opvattingen.
4. Een genuanceerde analyse van welke klimaatproblemen er spelen, en een totaaloverzicht van de mogelijke instrumenten om dit aan te pakken maken het makkelijker om de wethouder en de raad te adviseren.
5. Natuurlijke/groene maatregelen voor klimaatadaptatie zijn doelmatiger dan kunstmatige maatregelen.

3. Werkgroep Toetsing en monitoring

Tussenresultaat van de werkgroep

Vanuit de pilot Amsterdam-West worden de tussentijdse resultaten gepresenteerd. In de pilot is op basis van verschillende technieken de versterking/vergroening van de bouwblokken in de stad in ruimte en tijd in beeld gebracht. Ook is in het bestemmingsplan nu de maximale % verharding is opgenomen, en wordt toegelicht hoe monitoring zou kunnen bijdragen aan handhaving van deze richtlijn. De definitieve rapportage volgt in juli en zal dan beschikbaar gesteld worden.

Lessen

De deelnemers kwamen tot de volgende lessen rond toetsing en monitoring (in volgorde van prioriteit uit het overleg):

1. Monitoring (voortgang meten) en toetsing (o.a. ten behoeve van handhaving) zijn twee verschillende dingen. Technieken die werken voor monitoring (bv. remote sensing) kunnen nog niet voor toetsing gebruikt worden.
2. Remote sensing monitort alleen het verschil tussen groen en verharding, maar er speelt een totaalpakket aan doelen/eisen (bijvoorbeeld ondergronds). Het is belangrijk om dit grotere plaatje goed uit te kunnen leggen.
3. Er speelt een onzekerheidsmarge bij het meten van percentage verharding met remote sensing.

4. Werkgroep Effectiviteit en gedrag

Eindresultaat van de werkgroep

Vanuit de pilot Nissewaard worden de uitkomsten van een gedragsexperiment in twee wijken gepresenteerd (pilot Nissewaard is gestart in de tweede tranche). De afstudeerstudent Max Donck legt momenteel de laatste hand aan zijn afstudeerscriptie over de leermomenten en aanbevelingen uit de pilot, waaruit bleek dat de positieve boodschap zoals meer bloemen, bijen, insecten meer effect sorteert dan communiceren over weghalen van tegels. Na de zomer gaat de gemeente aan de slag met het opzetten van een brede regeling binnen Nissewaard, met de leermomenten en aanbevelingen uit de pilot als leidraad. Gericht op ontzorgen, groei-model, breed partnerschap, acties in de wijk, sociale cohesie en positieve, stimulerende communicatie. Samen is het toverwoord. De eindproducten van de werkgroep effectiviteit en gedrag zijn reeds beschikbaar op het kennisportaal klimaatadaptatie en zijn gepresenteerd in 6^e bijeenkomst van de Alliantie (8 oktober 2020): [Gedragstool Klimaatadaptatie](#) en het rapport [Gedragsaanpak financiële prikkels voor klimaatadaptatieve maatregelen](#).

Lessen

De deelnemers kwamen tot de volgende lessen rond Effectiviteit en gedrag (in volgorde van prioriteit uit het overleg):

1. Ontzorgen is belangrijk. Hieronder valt:
 - a. Financiële prikkels zo ontwerpen dat ze makkelijk toegankelijk zijn.
 - b. Het aanbieden van in natura producten en diensten
2. Om inwoners mee te krijgen helpt het om met prikkel en motief aan te sluiten bij wat zij belangrijk vinden (bijvoorbeeld meer bloemen, bijen, insecten, in plaats van de term klimaatadaptatie).
3. Een wijkaanpak kan behulpzaam zijn: focus op één wijk tegelijk, en begin met de welwillenden.

5. Aanbevelingen

De deelnemers gaven ook een aantal aanbevelingen rond de thema's van de werkgroepen, zoals het toepassen van het model voor beslisondersteuning, het verbeteren van de monitoring en het opzetten van systematiek voor toetsing van percelen (menselijke maat). Ook is aanbevolen om vervolgonderzoek te doen naar de (samenhang van) prikkels en beleidsinstrumenten en ervaringen op dit gebied te blijven delen.

Aanbevelingen

- Samenwerking en ervaringen delen rond instrumentmix klimaatadaptatie privaat terrein: financieel/juridisch/morele prikkels en monitoring doelbereik (Beslisondersteuning)
- Zoek eerst uit of/waar draagkracht is voor een bepaalde mogelijke maatregel; ga in gesprek (Beslisondersteuning)
- Remote sensing is een bruikbare (aanvullende) methode voor het monitoren van grote trends in groen, bebouwing en verharding. Groen of verharding meten met remote sensing (satelliet) heeft een onzekerheidsmarge. Effect van de eis maximaal verhardingspercentage is nu nog niet te meten (op perceelsniveau). Eis werkt nu vooral communicatief. Handhaven blijft (nog) handwerk. (Toetsing en monitoring)
- De Klimateffectatlas heeft sinds kort een nieuwe kaart 'vergroening vergrijzing in de bebouwde omgeving; privaat terrein en openbare ruimte'; (Toetsing en Monitoring)
- (vervolg)onderzoek naar effectiviteit per onderdeel van de beleidsmix (wortel, preek, stok) zou van toegevoegde waarde zijn; en gedragsonderzoek als kennisbasis gebruiken (Gedragsonderzoek Effectiviteit)
- Uit de website van S&B lijkt naar voren te komen dat informatie verstrekken op basis van wederkerigheid en vertrouwen geven belangrijker zijn dan het verhogen van de financiële prikkel. Zie groei aantal waterambassadeurs (Gedragsonderzoek Effectiviteit)

Afronding

Anne-Marie Bor sloot de bijeenkomst af met een woord van dank voor de openheid en de bereidheid om gezamenlijk stappen te zetten op het gebied van gedragseffectiviteit, beslisondersteuning en monitoring. Zij besloot met de oproep om elkaar vooral op te blijven zoeken, ervaringen te delen en elkaar te bevragen, en zo verder te bouwen aan dit gedachtegoed. Als vaandeldragers uit de praktijk van financiële prikkels. Breng het verhaal verder in je werkgroep, als een olympisch vuur.

Meer informatie en contact over de Alliantie Financiële Prikkels

De eerdere verslagen, presentaties en rapporten die vooraf zijn gegaan aan dit gezamenlijk ontwikkeltraject staan op: <https://ruimtelijkeadaptatie.nl/overheden/sra/financiele-prikkels/>